

RP 64/2020 rd

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lagar om ändring av lagen om tillsyn över el- och naturgasmarknaden och 1 § i lagen om Energimyndigheten

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL

I denna proposition föreslås det att lagen om tillsyn över el- och naturgasmarknaden och lagen om Energimyndigheten ändras.

Den nya lagstiftning som ingår i Europeiska unionens paket för ren energi trädde i kraft den 25 juni 2019. Lagstiftningspaketet innehåller en förordning om den inre marknaden för el, en förordning om inrättande av Europeiska unionens byrå för samarbete mellan energitillsynsmyndigheter och en förordning om riskberedskap inom elsektorn. Förordningen om den inre marknaden för el tillämpas från och med den 1 januari 2020. Enligt förordningen om riskberedskap inom elsektorn ska varje medlemsstat ha utsett en i förordningen avsedd behörig myndighet senast den 5 januari 2020.

Denna proposition innehåller den första delen av de ändringar som lagstiftningen i paketet för ren energi medför i vår nationella energimarknadslagstiftning. Det föreslås att de påföljder som grundar sig på förordningen om den inre marknaden för el begränsas så att påföljdsavgift ska kunna påföras för brott mot eller försummelse av skyldigheterna enligt förordningen endast i bestämda fall vid överträdelse av nätföreskrifter och riktlinjer. De påföljder som grundar sig på de förordningar som kommissionen antagit med stöd av direktivet om gemensamma regler för den inre marknaden för el föreslås bli upphävda. Det föreslås att Energimyndigheten utses till sådan behörig myndighet som avses i förordningen om riskberedskap inom elsektorn.

De lagar som ingår i propositionen avses träda i kraft så snart som möjligt.

INNEHÅLL

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL.....	1
INNEHÅLL	2
ALLMÅN MOTIVERING	3
1 NULÄGE	3
1.1 Lagstiftning och praxis.....	3
Nationell tillsynsmyndighet.....	3
Riskberedskapen i anslutning till eltilförseln	3
1.2 Europeiska unionens lagstiftning.....	4
Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2019/944 om gemensamma regler för den inre marknaden för el och om ändring av direktiv 2012/27/EU	4
Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2019/943 om den inre marknaden för el	4
Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2019/941 om riskberedskap inom elsektorn och om upphävande av direktiv 2005/89/EG	4
Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2019/942 om inrättande av Europeiska unionens byrå för samarbete mellan energitillsynsmyndigheter	5
1.3 Bedömning av nuläget	5
Ändringar i påföljdssystemet till följd av paketet för ren energi.....	5
Myndighetsuppgifter i anslutning till beredskapen inför risker inom elbranschen	5
2 MÅLSÄTTNING OCH DE VIKTIGASTE FÖRSLAGEN	5
3 PROPOSITIONENS KONSEKVENSER	6
4 BEREDNINGEN AV PROPOSITIONEN	6
4.1 Beredningsskeden och beredningsmaterial	6
4.2 Remissyttranden och hur de har beaktats.....	6
DETALJMOTIVERING	7
1 LAGFÖRSLAG	7
1.1 Lagen om tillsyn över el- och naturgasmarknaden	7
1.2 Lagen om Energimyndigheten	8
2 IKRAFTTRÄDANDE	8
3 FÖRHÅLLANDE TILL GRUNDLAGEN SAMT LAGSTIFTNINGSORDNING	8
3.1 Administrativa påföljder	8
3.2 Granskningsbefogenheter.....	9
3.3 Uppgifter som ska anförtros myndigheterna	10
3.4 Bedömning av lagstiftningsordningen	11
LAGFÖRSLAG	12
1. Lag om ändring av lagen om tillsyn över el- och naturgasmarknaden	12
2. Lag om ändring av 1 § i lagen om Energimyndigheten.....	14
BILAGA	17
PARALLELLTEXT	17
1. Lag om ändring av lagen om tillsyn över el- och naturgasmarknaden	17
2. Lag om ändring av 1 § i lagen om Energimyndigheten.....	21

ALLMÄN MOTIVERING

1 Nuläge

1.1 Lagstiftning och praxis

Nationell tillsynsmyndighet

Energimyndigheten är i Finland den nationella tillsynsmyndighet som avses i Europeiska unionens el- och naturgasmarknadslagstiftning. Bestämmelser om Energimyndighetens uppgifter finns i lagen om Energimyndigheten (870/2013). Bestämmelser om Energimyndighetens befogenheter som nationell tillsynsmyndighet finns i lagen om tillsyn över el- och naturgasmarknaden (590/2013, nedan *tillsynslagen*). Tillsynslagens tillämpningsområde omfattar tillsynsmyndighetens uppgifter som baserar sig på den nationella el- och naturgasmarknadslagstiftningen och på unionens el- och naturgasmarknadslagstiftning.

Riskberedskapen i anslutning till eltillförseln

Bestämmelser om riskberedskapen i anslutning till eltillförseln och om leveranssäkerheten finns i flera nationella lagar. Europaparlamentets och rådets direktiv 2005/89/EG om åtgärder för att trygga elförsörjning och infrastrukturinvesteringar syftar till att trygga elförsörjningen för att se till att den inre marknaden för el fungerar väl. Bestämmelserna har till största delen genomförts genom elmarknadslagen (588/2013) och tillsynslagen, och för genomförandet svarar Energimyndigheten.

Energimyndigheten svarar också för övervakningen av leveranssäkerheten. Den ska med stöd av 8 § i tillsynslagen övervaka investeringar som görs i elproduktionskapacitet och deras konsekvenser för elleveranssäkerheten samt övervaka att målen för leverans kvalitet och nätsäkerhetsprestanda nås. Energimyndigheten publicerar vartannat år en berättelse om leveranssäkerheten i fråga om el. Där behandlas balansen mellan efterfrågan och utbud på el, elnätets kvalitet och underhållet av dem samt åtgärder för att täcka toppar i efterfrågan på el och hantera brister i leveranserna från leverantörernas sida.

Elleveranssäkerheten tryggas i Finland även med ett effektreservsystem. Enligt lagen om en effektreserv som säkerställer balansen mellan elproduktion och elförbrukning (117/2011) är svftet med effektreservsystemet att trygga elleveranssäkerheten i Finland när den inhemska elproduktionen och elimporten inte räcker till för att täcka efterfrågan på el. Enligt den lagen fastställer Energimyndigheten behovet av en effektreserv och svarar för anskaffningen av effektreserver i ett öppet förfarande. När ett upphandlingsbeslut har fattats ingår den systemansvariga stamnätsinnehavaren med innehavarna av de kraftverksenheter eller av de objekt med förmåga till flexibel elförbrukning som i ett upphandlingsförfarande godkänts för effektreservsystemet ett avtal om användningen av enheterna. Energimyndigheten fastställer reglerna för användningen av effektreserven.

Bestämmelser om tryggande av försörjningsberedskapen med tanke på undantagsförhållanden och allvarliga störningar som kan jämföras med undantagsförhållanden finns i lagen om tryggande av försörjningsberedskapen (1390/1992). I statsrådets beslut om målen med försörjningsberedskapen (1048/2018) bestäms nivån på upprätthållandet av försörjningsberedskapen. Enligt beslutet är det strategiska målet för den nationella försörjningsberedskapen att trygga funktionen av sådan infrastruktur, produktion och service som är av en väsentlig betydelse för att

befolkningens, näringslivets och försvarets grundläggande behov ska kunna tillgodoses under alla förhållanden.

1.2 Europeiska unionens lagstiftning

Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2019/944 om gemensamma regler för den inre marknaden för el och om ändring av direktiv 2012/27/EU

I Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2019/944 om gemensamma regler för den inre marknaden för el och om ändring av direktiv 2012/27/EU (nedan *elmarknadsdirektivet*) fastställs gemensamma regler för produktion, överföring, distribution, energilagring och leverans av el samt bestämmelser om konsumentskydd, i syfte att skapa verkligt integrerade, konkurrensutsatta, konsumentorienterade, flexibla, rättvisa och transparenta elmarknader i unionen. Medlemsstaterna ska senast den 31 december 2020 sätta i kraft de bestämmelser i lagar och andra författningar som är nödvändiga för att följa direktivet.

Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2019/943 om den inre marknaden för el

Syftet med Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2019/943 om den inre marknaden för el, nedan *elhandelsförordningen*, är att fastställa grundläggande principer för välfungerande, integrerade elmarknader, att fastställa regler för gränsöverskridande elhandel och att underlätta genomförandet av en välfungerande och transparent grossistmarknad.

I syfte att säkerställa ett effektivt genomförande ska medlemsstaterna fastställa regler om sanktioner vid överträdelse av nätföreskrifter och riktlinjer. Enligt artikel 66.1 i förordningen ska medlemsstaterna fastställa regler om sanktioner vid överträdelse av de nätföreskrifter som antas enligt artikel 59 och de riktlinjer som antas enligt artikel 61.

Sanktionerna ska vara effektiva, proportionella och avskräckande. De ska inte vara straffrättsliga. Medlemsstaterna ska utan dröjsmål anmäla dessa regler och åtgärder till kommissionen. Kommissionen får genom beslut ålägga företag böter.

Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2019/941 om riskberedskap inom elsektorn och om upphävande av direktiv 2005/89/EG

I Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2019/941 om riskberedskap inom elsektorn och om upphävande av direktiv 2005/89/EG fastställs regler för samarbetet mellan medlemsstater i syfte att förebygga, förbereda sig inför och hantera elkriser t.ex. under vissa extrema omständigheter såsom sträng kyla, värmeböljor eller it-attacker.

Genom förordningen skapas tillvägagångssätt för sådana bedömningar av risker för en trygg elförsörjning som grundar sig på gemensamma europeiska metoder. Enligt förordningen ska medlemsstaterna fastställa regionala och nationella elkrisscenarioer och på grundval av dem upprätta riskberedskapsplaner. Riskberedskapsplanerna ska bestå av åtgärder för att förebygga, förbereda sig inför och mildra elkriser som avses i förordningen.

Enligt förordningen ska medlemsstaterna samarbeta för att förebygga och hantera elkriser. De ska erbjuda stöd i form av regionala eller bilaterala åtgärder för att leverera el till en medlemsstat som drabbats av en elkris. Medlemsstaterna ska komma överens om de nödvändiga tekniska, rättsliga och finansiella arrangemangen i krissituationer, t.ex. vad en skäligen ersättning för erhållet stöd ska täcka.

RP 64/2020 rd

Varje medlemsstat ska utse en behörig myndighet att utföra de uppgifter som föreskrivs i förordningen.

Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2019/942 om inrättande av Europeiska unionens byrå för samarbete mellan energitillsynsmyndigheter

Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2019/942 om inrättande av Europeiska unionens byrå för samarbete mellan energitillsynsmyndigheter (nedan *förordningen om en byrå för samarbete*) är en omarbetning av förordning 713/2009, genom vilken byrån för samarbete mellan energitillsynsmyndigheter (Acer) inrättades. Byrån ska bidra till välfungerande inre marknader för el och naturgas samt till fastställandet av gemensamma tillsyns- och övervakningsrutiner av god kvalitet.

Acer ska enligt artikel 6.10 i förordningen om en byrå för samarbete vara behörig att fatta enskilda beslut om tillsynsfrågor som påverkar gränsöverskridande handel eller gränsöverskridande systemsäkerhet och som kräver ett gemensamt beslut av minst två behöriga tillsynsmyndigheter. Acer ska vara behörig att fatta beslut i ett ärende, om tillsynsmyndigheterna inte har kunnat nå en överenskommelse i ärendet eller om de ber Acer avgöra ärendet.

1.3 Bedömning av nuläget

Ändringar i påföljdssystemet till följd av paketet för ren energi

Vår nationella energimarknadslagstiftning behöver preciseras på grund av de ändringar som lagstiftningen i unionens paket för ren energi medför för påföljdssystemet i EU:s lagstiftning om den inre marknaden för el. Preciseringsen av bestämmelserna om påföljder i elhandelsförordningen och elmarknadsdirektivet möjliggör en partiell omprövning av de påföljder som baserar sig på unionens elmarknadslagstiftning.

Myndighetsuppgifter i anslutning till beredskapen inför risker inom elbranschen

Finland har för närvarande ingen särskilt utsedd myndighet som ansvarar för elleveranssäkerheten. Med stöd av gällande lagstiftning övervakar Energimyndigheten investeringar som görs i elproduktionskapacitet och deras konsekvenser för elleveranssäkerheten samt övervakar att målen för leverans kvalitet och näsäkerhetsprestanda nås. Energimyndigheten har dessutom uppgifter i anslutning till effektreservsystemet. Utvecklandet av försörjningsberedskapen och samordningen av beredskapsförberedelserna hör till arbets- och näringsministeriets uppgifter. Dessutom ska varje ministerium utveckla försörjningsberedskapen inom sitt eget ansvarsområde. För utvecklandet och upprätthållandet av försörjningsberedskapen finns Försörjningsberedskapscentralen.

2 Målsättning och de viktigaste förslagen

Den nya lagstiftning som ingår i Europeiska unionens paket för ren energi antogs i juni 2019 och trädde i kraft den 25 juni 2019. Den nya elhandelsförordningen tillämpas från och med den 1 januari 2020. Enligt Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2019/941 om riskberedskap inom elsektorn och om upphävande av direktiv 2005/89/EG ska varje medlemsstat utse en i förordningen avsedd behörig myndighet senast den 5 januari 2020. Även den nya förordningen om en byrå för samarbete och elmarknadsdirektivet trädde i kraft samtidigt med den ovan nämnda lagstiftningen.

Det föreslås att de påföljder som grundar sig på elhandelsförordningen begränsas så att påföljdsavgift ska kunna påföras för brott mot eller försummelse av skyldigheterna enligt elhandelsförordningen endast i de fall som förutsätts i artikel 66.1 i den förordningen.

Det föreslås att de påföljder som grundar sig på de förordningar som kommissionen antagit med stöd av elmarknadsdirektivet upphävs, eftersom de bestämmelser som ligger till grund för påföljderna inte ingår i det nya elmarknadsdirektivet.

Det föreslås i propositionen att Energimyndigheten utses till sådan behörig myndighet som avses i Europeiska unionens förordning om riskberedskap inom elsektorn.

3 Propositionens konsekvenser

Uppgifterna för den behöriga myndighet som avses i Europeiska unionens förordning om riskberedskap inom elsektorn bedöms öka behovet av personal vid Energimyndigheten med minst ett årsverke redan år 2020. Förslagets årliga kostnadseffekt är 80 000 euro.

Propositionen bedöms inte ha några direkta ekonomiska eller andra konsekvenser för elföretag eller för företag och hushåll i egenskap av elanvändare.

4 Beredningen av propositionen

4.1 Beredningsskeden och beredningsmaterial

Propositionen har beretts som tjänsteuppdrag vid arbets- och näringsministeriet.

Arbets- och näringsministeriet begärde den 16 januari 2020 som en del av ett mer omfattande förslag yttranden om förslaget till proposition av kommunikationsministeriet, jord- och skogsbruksministeriet, inrikesministeriet, Energimyndigheten, Försörjningsberedskapscentralen, Konkurrens- och konsumentverket, konsumenttvistenämnden, Transport- och kommunikationsverket, Bioenergi rf, Finlands Näringsliv rf, Finsk Energiindustri rf, Kuluttajaliitto–Konsumentförbundet rf, Maa- ja metsätaloustuottajain Keskusliitto MTK ry, Lokalkraft rf, Finlands Fackförbunds Centralorganisation FFC rf, Suomen Biokierto ja Biokaasu ry, Suomen Kaasuyhdistys ry, Finlands Fastighetsförbund rf, Suomen Kuntaliitto ry, Finlands Närenergiförbund rf, Finlands Egnahemsförbund rf, Energianvändare i Finland rf, Finska vindkraftföreningen rf och Företagarna i Finland rf samt Fingrid Oyj och Gasgrid Finland Oy.

4.2 Remissyttranden och hur de har beaktats

Arbets- och näringsministeriet fick totalt 28 yttranden med anledning av en begäran om utlåtande om ett mer omfattande utkast till regeringsproposition. Yttranden lämnades av kommunikationsministeriet, jord- och skogsbruksministeriet, inrikesministeriet, Energimyndigheten, Försörjningsberedskapscentralen, Konkurrens- och konsumentverket, Transport- och kommunikationsverket, Energiindustrin rf, Kuluttajaliitto–Konsumentförbundet rf, Maa- ja metsätaloustuottajain Keskusliitto MTK ry, Lokalkraft rf, Suomen Biokierto ja Biokaasu ry, Finlands Fastighetsförbund rf, Suomen Kuntaliitto ry, Finlands Närenergiförbund rf, Finlands Egnahemsförbund rf, Finlands Egnahems distriktförbund i Helsingfors rf, Finlands Egnahemsförbunds Nylands distrikt rf, Energianvändare i Finland rf, Teknologiiustrin rf, Caruna Ab, Elenia Oy, Gasgrid Finland Oy, Järvi-Suomen Energia Oy, Kemira Oyj, Kymmenedalens Elnät Ab och PKS Sähkösiirto Oy. Dessutom inkom två privatpersoner med yttranden.

Remissinstanserna kommenterade inte nämnvärt de punkter i utkastet till regeringsproposition som var föremål för begäran om utlåtande och som ingår i detta förslag till proposition. Remissinstanserna understödde förslaget att Energimyndigheten ska sköta de myndighetsuppgifter som hänför sig till beredskapen inför risker inom elbranschen. Energimyndigheten betonade också att den bör få resurser som motsvarar den nya uppgiften.

DETALJMOTIVERING

1 Lagförslag

1.1 Lagen om tillsyn över el- och naturgasmarknaden

2 §. Tillämpningsområde. I paragrafen föreskrivs det om lagens tillämpningsområde. Lagen ska tillämpas på skötseln av de uppgifter som enligt den lagstiftning som nämns i paragrafen hör till Energimyndigheten. Lagen ska således tillämpas på tillsynen över och uppföljningen av den nationella el- och naturgasmarknadslagstiftningen samt unionens lagstiftning om den inre marknaden för el och naturgas. I bestämmelsen om tillämpningsområde har unionens nya lagstiftning om den inre marknaden för el, dvs. den nya elhandelsförordningen och det nya elmarknadsdirektivet samt den nya förordningen om en byrå för samarbete uppdaterats våren 2019.

12 §. Materiellrättslig grund för beslutet om fastställande. Det föreslås att hänvisningarna i paragrafen uppdateras så att de motsvarar ändringarna i genomförandeakterna i paketet för ren energi och i de delegerade akterna och den ändrade artikelnumreringen i förordningen om en byrå för samarbete.

16 §. Påföljdsavgift. Det föreslås att bestämmelserna i 1 mom. uppdateras till följd av de ändringar som gjorts i unionens nya elmarknadslagstiftning och förordningen om en byrå för samarbete som antogs våren 2019.

Enligt artikel 66.1 i elhandelsförordningen ska medlemsstaterna fastställa påföljder vid överträdelse av nätföreskrifter som antas enligt artikel 59 och riktlinjer som antas enligt artikel 61. Den nya bestämmelsen definierar noggrannare än tidigare medlemsstaternas skyldighet att föreskriva om påföljder i samband med överträdelse av förordningen. Bestämmelsen i 3 punkten föreslås i fortsättningen begränsas så att påföljdsavgift kan påföras för brott mot eller försumelse av skyldigheterna enligt elhandelsförordningen endast i de fall som förutsätts i artikel 66.1 i den förordningen. Enligt 3 punkten kan en näringsidkare påföras en påföljdsavgift, om näringsidkaren uppsåtligt eller av oaktsamhet bryter mot eller underlåter att iaktta bestämmelserna i genomförandeakter eller delegerade akter som antagits med stöd av artikel 59 eller 61 i elhandelsförordningen. Bestämmelsen motsvarar bestämmelsen i underpunkt f i den gällande 3 punkten.

Det föreslås att 4 punkten upphävs, eftersom de bestämmelser om kommissionens bemyndigande att utfärda förordningar som avses i punkten inte ingår i det nya elmarknadsdirektivet.

I 8 punkten föreslås det att hänvisningen uppdateras så att den motsvarar den ändrade numreringen av artiklarna i förordningen om en byrå för samarbete.

30 §. Energimyndighetens rätt att få uppgifter och utföra granskningar. I 2 mom. föreskrivs om Energimyndighetens rätt att utföra granskningar. Det föreslås att hänvisningen i momentet ändras så att den motsvarar den ändrade numreringen av artiklarna i förordningen om en byrå för samarbete.

1.2 Lagen om Energimyndigheten

1 §. *Uppgifter.* Det föreslås att bestämmelserna i paragrafen uppdateras till följd av de ändringar som gjorts i unionens nya lagstiftning om den inre marknaden för el och förordningen om en byrå för samarbete som antogs våren 2019 samt så att de motsvarar ändringarna i den nationella lagstiftningen. I paragrafen föreskrivs det om Energimyndighetens uppgifter.

De nationella bestämmelserna i 2 mom. föreslås bli uppdaterade så att de motsvarar de ändringar som gjorts i lagstiftningen. Det föreslås att lagen om energieffektivitetstjänster hos företag på energimarknaden (1211/2009) ersätts med energieffektivitetslagen (1429/2014), och naturgasmarknadslagen från 2000 med naturgasmarknadslagen från 2017 (588/2017).

I 3 mom. uppdateras de rättsliga grunderna för de uppgifter som följer av unionslagstiftningen utifrån den nya lagstiftningen om den inre marknaden för el och förordningen om en byrå för samarbete.

Till paragrafen fogas ett nytt 4 mom. där Energimyndigheten som ny uppgift ges uppgifter som behörig myndighet enligt förordningen om riskberedskap inom elsektorn samt myndighetsuppgifter som gäller åtskillnad av innehavare av överföringsnät för naturgas. Samtidigt blir de nuvarande 4–9 mom. 5–10 mom.

2 Ikraftträdande

De lagar som ingår i regeringens proposition föreslås träda i kraft så snart som möjligt. Den unionslagstiftning som ligger till grund för propositionen är redan i kraft och medlemsstaterna ska senast den 5 januari 2020 ha utsett en sådan behörig myndighet som avses i förordningen om riskberedskap inom elsektorn.

3 Förhållande till grundlagen samt lagstiftningsordning

3.1 Administrativa påföljder

Genom den föreslagna ändringen av 16 § i lagen om tillsyn över el- och naturgasmarknaden föreskrivs det om påföljdsavgifter. Bestämmelser som förutsätter att det föreskrivs om påföljdsavgift finns i artikel 59.3 d i elmarknadsdirektivet, artikel 41.4 d i naturgasmarknadsdirektivet och artikel 66 i elhandelsförordningen.

Grundlagsutskottets hävdvunna tolkning är att avgifter av motsvarande slag som de föreslagna med avseende på 81 § i grundlagen varken är skatter eller avgifter, utan administrativa påföljder av sanktionskaraktär för lagstridiga gärningar. I sak jämställer utskottet en ekonomisk påföljd av straffkaraktär med en straffrättslig påföljd (GrUU 9/2012 rd, GrUU 55/2005 rd och GrUU 32/2005 rd). Det ska på det sätt som avses i 2 § 3 mom. i grundlagen föreskrivas om de allmänna grunderna för administrativa påföljder i lag, eftersom bestämmande av påföljder innebär utövning av offentlig makt. Utskottet har också ansett att det är fråga om betydande utövning av offentlig makt. Lagen ska innehålla exakta och tydliga bestämmelser om grunderna för betalningsskyldigheten och avgiftens storlek, lika väl som om den betalningsskyldiges rättsskydd och grunderna för att verkställa lagen (GrUU 17/2012 rd, GrUU 9/2012 rd, GrUU 57/2010 rd, GrUU 40/2010 rd, GrUU 55/2005 rd och GrUU 32/2005 rd). Även om kravet på exakthet enligt den straffrättsliga legalitetsprincipen i grundlagens 8 § inte i sig gäller bestämmelser om administrativa påföljder, kan det allmänna kravet på exakthet ändå inte förbigås i ett sammanhang som detta (GrUU 28/2014 rd, GrUU 9/2012 rd, GrUU 57/2010 rd och GrUU 74/2002 rd). I

bestämmelserna om administrativa påföljder kan hänsyn dock tas till att regleringen i första hand gäller företag som utövar affärsverksamhet och inte enskilda individer (GrUU 9/2008 rd och GrUU 36/2004 rd).

De föreslagna bestämmelserna om administrativa påföljder anses uppfylla de krav som grundlagsutskottet i sin praxis har ställt på bestämmelser av detta slag. De påföljder som anges i 16 § i förslaget till ändring av lagen om tillsyn över el- och naturgasmarknaden grundar sig på kraven i unionens energimarknadslagstiftning och riktar sig till företag som utövar energiaffärsverksamhet. En annan faktor som inverkar på förutsägbarheten av vilka åtgärder och försummelser som föranleder eventuella påföljder är det faktum att Energimyndigheten i många fall med stöd av 10 eller 11 § i lagen om tillsyn över el- och naturgasmarknaden för ett företag som är föremål för tillsyn på förhand har fastställt villkoren för tjänster som anknyter till förpliktelsen i fråga samt metoderna för prissättningen av dessa eller deras priser.

3.2 Granskningsbefogenheter

I 30 § 2 mom. i lagen om tillsyn över el- och naturgasmarknaden föreslås bestämmelser om att en behörig tjänsteman vid Energimyndigheten har rätt att utföra granskningar för att fullgöra tillsynsuppgiften enligt den lagen och för att övervaka iakttagandet av beslut som har meddelats med stöd av lagen. Granskningar får utföras i lokaler som innehas av en näringsidkare som bedriver verksamhet underkastad tillsyn. Granskning får emellertid inte utföras i utrymmen som används för boende av permanent natur.

Grundlagsutskottet har granskat myndigheternas granskningsbefogenheter i många utlåtanden (t.ex. GrUU 46/2001 rd, GrUU 40/2002 rd, GrUU 69/2002 rd, GrUU 7/2004 rd, GrUU 16/2004 rd, GrUU 49/2005 rd, GrUU 8/2006 rd och GrUU 40/2010 rd). Grundlagsutskottet har dessutom granskat Energimarknadsverkets granskningsbefogenheter i utlåtandena GrUU 63/2002 rd, GrUU 36/2004 rd och GrUU 37/2004 rd.

Grundlagsutskottet har i sin utlåtandep Praxis bedömt regleringen av myndigheternas granskningsbefogenheter med tanke på hemfridsskyddet som tryggas i 10 § i grundlagen. Utskottet har ansett att proportionalitetskravet beträffande en begränsning av en grundläggande fri- eller rättighet inte uppfylls när granskningar utförs i affärslokaler som omfattas av hemfriden utifrån misstanke om sådana förseelser som högst leder till böter (GrUU 40/2002 rd). Vid bedömningen av tillåtligheten i fråga om granskningar som utförs för kontroll av hur stöd och bidrag som beviljats av offentliga medel används har utskottet dock ansett att det är acceptabelt att inspektioner utförs också om det finns grundad anledning att misstänka sådana straffbara förseelser som allra högst ger ett bötesstraff (GrUU 69/2002 rd). Utskottet har ansett att det måste föreligga grundad anledning att misstänka att lagen överträtts eller kommer att överträdas på ett straffbart sätt för att inspektion ska vara tillätlig i konstitutionellt hänseende (GrUU 7/2004 rd). I samma utlåtande ansåg utskottet dessutom att sammankopplandet av inspektionsrätten med ett förfarande som är sanktionerat med en konkurrensbrottsavgift av straffnatur även kan behandlas i vanlig lagstiftningsordning.

Utskottet har ansett att hemfriden täcker i princip alla utrymmen som används för permanent boende (GrUU 49/2005 rd och GrUU 8/2006 rd). Affärs- och lagerlokaler kan även innehålla utrymmen som är avsedda för boende. Hemfriden som tryggas i grundlagen täcker i princip även de utrymmen i fordon som eventuellt används för permanent boende (GrUU 46/2001 rd). Sådana utrymmen har dock ansetts vara en sorts gråzon när det gäller hemfriden som tryggas i grundlagen (GrUU 17/1998 rd, GrUU 8/1994 rd och GrUU 16/2004 rd).

Enligt lagförslaget får granskningar inte utföras i utrymmen som används för permanent boende.

Enligt artikel 13.2 d i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1227/2011 om integritet och öppenhet på grossistmarknaderna för energi ska den nationella tillsynsmyndighetens utrednings- och verkställandebefogenheter omfatta rätten att begära befintliga register över tele- och datatrafik. Enligt 10 § i grundlagen är brev- och telefonhemligheten samt hemligheten i fråga om andra förtroliga meddelanden okränkbar. Genom lag kan bestämmas om begränsningar i meddelandehemligheten som är nödvändiga vid utredning av brott som äventyrar individens eller samhällets säkerhet eller hemfriden, vid rättegång och säkerhetskontroll samt under frihetsberövande. Utanför skyddet för förtroliga meddelanden har i grundlagsutskottets praxis lämnats till exempel tal- och kommunikationstrafik som uppstår i kommunikationsstyrning, till följd av kommunikationens huvudsakliga natur och personernas medvetenhet om registreringen av meddelandena.

Enligt 24 § i lagen om Finansinspektionen (878/2008) har Finansinspektionen trots sekretessbestämmelserna rätt att på tillsynsobjekts och andra finansmarknadsaktörers verksamhetsställen granska handlingar, upptagningar av telefonsamtal och elektronisk kommunikation, andra datatrafikuppgifter samt datasystem som gäller dessas verksamhet och förvaltning, i den utsträckning som behövs för att den ska kunna fullgöra sitt lagstadgade tillsynsuppdrag. Finansinspektionen har rätt att av tillsynsobjekt avgiftsfritt få behövliga kopior av sådana handlingar och andra upptagningar och datatrafikuppgifter som avses i den paragrafen. Finansinspektionen har dessutom trots sekretessbestämmelserna rätt att av personer och företag som avses i 19, 21 och 23 § för granskning få handlingar och upptagningar som innehåller information av det slag som avses i paragrafen. Värdepappersföretag enligt 10 kap. 12 § i lagen om investeringstjänster (747/2012) ska bevara inspelningar av telefonsamtal som gäller sådana transaktioner och elektronisk kommunikation om tillhandahållande av tjänster som har samband med transaktioner för egen räkning samt tillhandahållande av tjänster som gäller mottagande, förmedling eller utförande av kundorder.

Enligt 37 § i konkurrenslagen (948/2011) har en tjänsteman som förrättar inspektion rätt att oberoende av lagringsmediet granska och ta kopior av en näringsidkares och en sammanslutning av näringsidkares affärskorrespondens, bokföring, dataregistreringar och andra handlingar och data som kan ha betydelse för tillsynen över att lagen samt de bestämmelser som utfärdats med stöd av den följs. I den ursprungliga motiveringen till paragrafen (RP 88/2010 rd) avses med data uppställning av fakta, uppgifter eller begrepp i en sådan form att de lämpar sig för användning i ett informationssystem inklusive program med hjälp av vilka datorn är kapabel att utföra vissa operationer. Definitionen på data motsvarar det begrepp data som används i bedrägeribestämmelsen i 36 kap. 1 § i strafflagen vilken i sin tur är förenlig med definitionen på data i Europarådets konvention om Internetrelaterad brottslighet. Grundlagsutskottet har behandlat de inspektionsbefogenheter som grundar sig på konkurrenslagen i sitt utlåtande GrUU 40/2010 rd.

Även den rätt som ingår i Energimyndighetens inspektionsbefogenheter begränsas till näringsidkare som står under tillsyn samt till data som är nödvändig vid utförandet av tillsynsuppgifter enligt lag. Således har Energimyndigheten inte rätt att få tillgång till sådana privata meddelanden som omfattas av skyddet för de förtroliga meddelanden som föreskrivs i 10 § i grundlagen.

Bestämmelserna i 30 § i tillsynslagen bedöms inte vara problematiska med avseende på 10 § i grundlagen.

3.3 Uppgifter som ska anförtros myndigheterna

RP 64/2020 rd

I 1 § i lagen om Energimyndigheten föreslås bestämmelser om Energimyndighetens uppgifter. Enligt 119 § 2 mom. i grundlagen ska de allmänna grunderna för statsförvaltningens organ regleras genom lag, om deras uppgifter omfattar utövning av offentlig makt. Med de allmänna grunderna avses i bestämmelsen närmast namn, bransch och huvudsakliga uppgifter samt dess behörighet (RP 1/1998 rd).

Bestämmelser om statsbidragsmyndighetens uppgifter i anslutning till stödprogrammet för trafikinfrastruktur och möjliga andra uppgifter i samband med energi- och klimatpolitiska statsunderstöd som eventuellt åläggs Energimyndigheten finns i statsunderstödslagen. Åtminstone en del av uppgifterna är förknippade med betydande utövning av offentlig makt, bl.a. besluten om återkrävande av stöd, avbrytande av utbetalningen av stödet och upphörande av utbetalningen samt om inspektioner som riktar sig mot stödmottagarna (GrUU 44/2016 rd och 50/2017 rd). Enligt 124 § i grundlagen får uppgifter som innebär betydande utövning av offentlig makt ges endast myndigheter.

Av betydelse är dessutom 21 § 1 mom. i grundlagen där det föreskrivs att var och en har rätt att få sin sak behandlad av en myndighet som är behörig enligt lag. Detta förutsätter att det vem den behöriga myndigheten är framgår av lagstiftningen (GrUU 21/2009 rd).

Det föreslagna 9 mom. i 1 § i lagen om Energimyndigheten innehåller bestämmelser på en relativt allmän nivå. Trots detta bedöms regleringen kunna uppfylla minimikraven i 21 § 1 mom. och 119 § 2 mom. i grundlagen (GrUU 5/2008 rd och 21/2009 rd). Bestämmelsen i momentet föreslås inte bli ändrad i detta sammanhang.

3.4 Bedömning av lagstiftningsordningen

På de grunder som anges ovan kan lagförslagen behandlas i vanlig lagstiftningsordning.

Med stöd av vad som anförts ovan föreläggs riksdagen följande lagförslag:

1.

Lag

om ändring av lagen om tillsyn över el- och naturgasmarknaden

I enlighet med riksdagens beslut
upphävs i lagen om tillsyn över el- och naturgasmarknaden (590/2013) 12 § 1 mom. 3 punkten och 16 § 1 mom. 4 punkten samt
ändras 2 §, 12 § 1 mom. 2 och 4 punkten, 12 § 2 mom. 5 punkten, 16 § 1 mom. 3 och 8 punkten och 30 § 2 mom., av dem 2 § sådan den lyder delvis ändrad i lagarna 649/2014 och 589/2017, 12 § 2 mom. 5 punkten sådan den lyder i lag 589/2017 och 30 § 2 mom. sådant det lyder i lag 649/2014, som följer:

2 §

Tillämpningsområde

Denna lag tillämpas på skötseln av de uppgifter som Energimyndigheten har enligt

- 1) elmarknadslagen (588/2013),
- 2) naturgasmarknadslagen (587/2017),
- 3) lagen om åtskillnad av innehavare av överföringsnät för naturgas (588/2017),
- 4) Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2019/942 om inrättande av Europeiska unionens byrå för samarbete mellan energitillsynsmyndigheter, nedan *förordningen om en byrå för samarbete*,
- 5) Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2019/943 om den inre marknaden för el, nedan *elhandelsförordningen*, samt delegerade akter och genomförandeakter som antagits med stöd av den,
- 6) delegerade akter som antagits med stöd av Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2019/944 om gemensamma regler för den inre marknaden för el och om ändring av direktiv 2012/27/EU, nedan *elmarknadsdirektivet*,
- 7) Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 715/2009 om villkor för tillträde till naturgasöverföringsnäten och om upphävande av förordning (EG) nr 1775/2005, nedan *naturgasnätsförordningen*, samt de förordningar och beslut om riktlinjer som kommissionen antagit med stöd av förordningen,
- 8) de förordningar och beslut om riktlinjer som kommissionen antagit med stöd av Europaparlamentets och rådets direktiv 2009/73/EG om gemensamma regler för den inre marknaden för naturgas och om upphävande av direktiv 2003/55/EG, nedan *naturgasmarknadsdirektivet*,
- 9) Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1227/2011 om integritet och öppenhet på grossistmarknaderna för energi, nedan *REMIT-förordningen*, samt delegerade akter och genomförandeakter som antagits med stöd av den.

12 §

Materiellrättslig grund för beslutet om fastställande

Ett beslut om fastställande som gäller en elnätsinnehavare och en systemansvarig stamnätsinnehavare ska basera sig på de grunder som föreskrivs i

2) elhandelsförordningen samt genomförandeakter och delegerade akter som antagits med stöd av den,

4) ett lagakraftvunnet beslut som gäller stamnätsinnehavaren och som har meddelats med stöd av artikel 6.10 i förordningen om en byrå för samarbete.

Ett beslut om fastställande som gäller en naturgasnätsinnehavare, en systemansvarig överföringsnätsinnehavare och en innehavare av en behandlingsanläggning för kondenserad naturgas ska basera sig på de grunder som föreskrivs i

5) ett lagakraftvunnet beslut som gäller en överföringsnätsinnehavare och som har meddelats med stöd av artikel 6.10 i förordningen om en byrå för samarbete.

16 §

Påföljdsavgift

En näringsidkare kan påföras en påföljdsavgift, om denne uppsåtligt eller av oaktsamhet

3) bryter mot eller underlåter att iaktta bestämmelserna i genomförandeakter eller delegerade akter som antagits med stöd av artikel 59 eller 61 i elhandelsförordningen,

8) bryter mot eller underlåter att iaktta ett lagakraftvunnet beslut av byrån för samarbete mellan energitillsynsmyndigheter, vilket har meddelats med stöd av artikel 6.10 i förordningen om en byrå för samarbete.

30 §

Energimyndighetens rätt att få uppgifter och utföra granskningar

En behörig tjänsteman vid Energimyndigheten har rätt att utföra granskningar i lokaler och utrymmen som innehas av näringsidkare som bedriver tillsyn underkastad verksamhet för att fullgöra tillsynsuppgifter enligt denna lag samt för att övervaka efterlevnaden av beslut om fastställande eller förpliktande beslut som fattats av Energimyndigheten samt beslut som grundar sig på artikel 6.10 i förordningen om en byrå för samarbete och som fattats av den byrå för samarbete mellan energitillsynsmyndigheter som avses i den förordningen. Granskning får emellertid inte utföras i utrymmen som används för boende av permanent natur. Den tjänsteman som utför granskningen och andra som Energimyndigheten bemyndigat ska ordnas tillträde till de lokaler och utrymmen som innehas av näringsidkaren samt till de el- eller naturgasanordningar och el- eller naturgasanläggningar som kan ha betydelse vid skötseln av de tillsynsuppgifter som avses i denna lag. Den tjänsteman som utför granskningen har rätt att granska näringsidkarens handlingar och data som kan ha betydelse vid skötseln av de tillsynsuppgifter som avses i denna lag, och att avgiftsfritt ta kopior av dem. Energimyndigheten kan vid granskningar anlita andra personer som den bemyndigat. Vid granskningar ska 39 § i förvaltningslagen (434/2003) följas.

Denna lag träder i kraft den 20 .

2.

Lag

om ändring av 1 § i lagen om Energimyndigheten

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om Energimyndigheten (870/2013) 1 §, sådan den lyder delvis ändrad i lagarna 650/2014, 692/2014, 389/2017 och 440/2018, som följer:

1 §

Uppgifter

För tillsyn och kontroll av el- och naturgasmarknaden, främjande av en fungerande el- och naturgasmarknad, energieffektiviteten och användningen av förnybar energi samt för verkställighetsuppgifter inom energipolitiken, utsläppshandeln med växthusgaser och energieffektiviteten finns Energimyndigheten.

Energimyndigheten sköter de uppgifter som myndigheten har enligt

- 1) elmarknadslagen (588/2013),
- 2) naturgasmarknadslagen (587/2017),
- 3) lagen om åtskillnad av innehavare av överföringsnät för naturgas (588/2017),
- 4) lagen om tillsyn över el- och naturgasmarknaden (590/2013),
- 5) lagen om el- och naturgasnätsavgifter (950/2012),
- 6) lagen om certifiering och angivande av elens ursprung (1129/2003),
- 7) lagen om en effektreserv som säkerställer balansen mellan elproduktion och elförbrukning (117/2011),
- 8) energieffektivitetslagen (1429/2014),
- 9) lagen om stöd till produktion av el från förnybara energikällor (1396/2010),
- 10) beredskapslagen (1552/2011),
- 11) lagen om utsläppshandel (311/2011),
- 12) lagen om handel med utsläppsätter för luftfart (34/2010),
- 13) lagen om frivilligt deltagande i miljölednings- och miljörevisionsordningen (121/2011),
- 14) lagen om avskiljning och lagring av koldioxid (416/2012),
- 15) lagen om biodrivmedel och flytande bibränslen (393/2013),
- 16) lagen om främjande av användningen av biodrivmedel för transport (446/2007),
- 17) lagen om kompensationsområden för vindkraft (490/2013),
- 18) lagen om tillståndsförfarandet för energiprojekt av gemensamt intresse inom Europeiska unionen (684/2014).

Energimyndigheten ska sköta de uppgifter som den nationella energitillsynsmyndigheten har enligt

- 1) Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2019/942 om inrättande av Europeiska unionens byrå för samarbete mellan energitillsynsmyndigheter, nedan *förordningen om en byrå för samarbete*,
- 2) Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2019/943 om den inre marknaden för el, nedan *elhandelsförordningen*,

RP 64/2020 rd

3) delegerade akter som antagits med stöd av Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2019/944 om gemensamma regler för den inre marknaden för el och om ändring av direktiv 2012/27/EU, nedan *elmarknadsdirektivet*,

4) Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 715/2009 om villkor för tillträde till naturgasöverföringsnäten och om upphävande av förordning (EG) nr 1775/2005, nedan *naturgasnätetsförordningen*,

5) de förordningar och beslut om riktlinjer som kommissionen antagit med stöd av Europaparlamentets och rådets direktiv 2009/73/EG om gemensamma regler för den inre marknaden för naturgas och om upphävande av direktiv 2003/55/EG, nedan *naturgasmarknadsdirektivet*,

6) Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1227/2011 om integritet och öppenhet på grossistmarknaderna för energi, nedan *REMIT-förordningen*, samt delegerade akter och genomförandeakter som antagits med stöd av den.

7) Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 347/2013 om riktlinjer för transeuropeiska energiinfrastrukturer och om upphävande av beslut nr 1364/2006/EG och om ändring av förordningarna (EG) nr 713/2009, (EG) nr 714/2009 och (EG) nr 715/2009, nedan *energiinfrastrukturförordningen*.

Energimyndigheten sköter de uppgifter som den behöriga myndigheten har enligt vad som föreskrivs i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2019/941 om riskberedskap inom elsektorn och om upphävande av direktiv 2005/89/EG.

Energimyndigheten deltar i beredningen, utvecklingen och verkställigheten av energieffektivitetsavtalen inom arbets- och näringsministeriets förvaltningsområde under ledning av arbets- och näringsministeriet.

Energimyndigheten har uppgifter i samband med styrningen på myndighetsnivå av förvaltningen och verkställigheten av energibesiktningens verksamheten inom de verksamhetsområden som faller inom arbets- och näringsministeriets ansvarsområde.

Energimyndigheten ska under ledning av arbets- och näringsministeriet bereda och administrera produktgruppsspecifika frågor som gäller ekodesignen för och energimärkningen av produkter inom arbets- och näringsministeriets förvaltningsområde.

Energimyndigheten svarar för att de uppgifter för investeringsprojekt som hänför sig till energiinfrastruktur inom Europeiska unionen samlas in och anmäls till Europeiska kommissionen på föreskrivet sätt.

Energimyndigheten sköter också statsbidragsmyndighetens uppgifter i samband med energi- och klimatpolitiska stöd. Närmare bestämmelser om uppgifterna i fråga utfärdas genom förordning av statsrådet.

Energimyndigheten ska dessutom främja målen för den nationella energipolitiken, följa den nationella och internationella utvecklingen inom sitt verksamhetsområde, ta initiativ till utveckling av den lagstiftning som hänför sig till dess verksamhetsområde, ge utlåtanden i ärenden som hänför sig till dess verksamhetsområde samt bistå arbets- och näringsministeriet i beredningen av ärenden som hänför sig till dess verksamhetsområde.

Energimyndigheten kan också ges andra uppgifter som lämpar sig för dess verksamhetsområde enligt vad som föreskrivs särskilt.

Denna lag träder i kraft den 20 . _____

Helsingfors den 7 maj 2020

RP 64/2020 rd

Statsminister

Sanna Marin

Näringsminister Mika Lintilä

1.

Lag

om ändring av lagen om tillsyn över el- och naturgasmarknaden

I enlighet med riksdagens beslut *upphävs* i lagen om tillsyn över el- och naturgasmarknaden (590/2013) 12 § 1 mom. 3 punkten och 16 § 1 mom. 4 punkten samt *ändras* 2 §, 12 § 1 mom. 2 och 4 punkten, 12 § 2 mom. 5 punkten, 16 § 1 mom. 3 och 8 punkten och 30 § 2 mom., av dem 2 § sådan den lyder delvis ändrad i lagarna 649/2014 och 589/2017, 12 § 2 mom. 5 punkten sådan den lyder i lag 589/2017 och 30 § 2 mom. sådant det lyder i lag 649/2014, som följer:

Gällande lydelse

2 §

Tillämpningsområde

Denna lag tillämpas på skötseln av de *tillsyns- och kontrolluppgifter* som åligger Energimyndigheten enligt

1) elmarknadslagen (588/2013) *samt bestämmelser som utfärdats och myndighetsföreskrifter som meddelats med stöd av den,*

2) naturgasmarknadslagen (587/2017) *samt bestämmelser som utfärdats och myndighetsföreskrifter som meddelats med stöd av den,*

2 a) lagen om åtskillnad av innehavare av överföringsnät för naturgas (588/2017),

3) Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 713/2009 om inrättande av en byrå för samarbete mellan energitillsynsmyndigheter, nedan *förordningen om en byrå för samarbete*, samt kommissionens förordningar och beslut om riktlinjer som antagits med stöd av förordningen,

4) Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 714/2009 om villkor för tillträde till nät för gränsöverskridande elhandel och om upphävande av förordning (EG) nr 1228/2003, nedan *elhandelsförordningen*, samt kommissionens förordningar och beslut om riktlinjer som antagits med stöd av förordningen,

Föreslagen lydelse

2 §

Tillämpningsområde

Denna lag tillämpas på skötseln av de uppgifter som Energimyndigheten har enligt

1) elmarknadslagen (588/2013),

2) naturgasmarknadslagen (587/2017),

3) lagen om åtskillnad av innehavare av överföringsnät för naturgas (588/2017),

4) *Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2019/942 om inrättande av Europeiska unionens byrå för samarbete mellan energitillsynsmyndigheter, nedan **förordningen om en byrå för samarbete**,*

5) *Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2019/943 om den inre marknaden för el, nedan **elhandelsförordningen**, samt delegerade akter och genomförandeakter som antagits med stöd av den,*

Gällande lydelse

5) kommissionens förordningar och beslut om riktlinjer som antagits med stöd av Europaparlamentets och rådets direktiv 2009/72/EG om gemensamma regler för den inre marknaden för el och om upphävande av direktiv 2003/54/EG, nedan *elmarknadsdirektivet*,

6) Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 715/2009 om villkor för tillträde till naturgasöverföringsnäten och om upphävande av förordning (EG) nr 1775/2005, nedan *naturgasnätetsförordningen*, samt kommissionens förordningar och beslut om riktlinjer som antagits med stöd av förordningen, *till de delar de ska tillämpas i Finland*,

7) kommissionens förordningar och beslut om riktlinjer som antagits med stöd av Europaparlamentets och rådets direktiv 2009/73/EG om gemensamma regler för den inre marknaden för naturgas och om upphävande av direktiv 2003/55/EG, nedan *naturgasmarknadsdirektivet*,

8) Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1227/2011 om integritet och öppenhet på grossistmarknaderna för energi, nedan *REMIT-förordningen*, samt delegerade akter och genomförandeakter som antagits med stöd av den.

12 §

Materiellrättslig grund för beslutet om fastställande

Ett beslut om fastställande som gäller en elnätsinnehavare och en systemansvarig stamnätsinnehavare ska basera sig på de grunder som föreskrivs i

2) elhandelsförordningen samt kommissionens förordningar och beslut om riktlinjer som antagits med stöd av den,

3) *kommissionens förordningar och beslut om riktlinjer som antagits med stöd av elmarknadsdirektivet*,

4) ett lagakraftvunnet beslut som gäller stamnätsinnehavaren och som har meddelats

Föreslagen lydelse

6) *delegerade akter som antagits med stöd av Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2019/944 om gemensamma regler för den inre marknaden för el och om ändring av direktiv 2012/27/EU, nedan **elmarknadsdirektivet***,

7) Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 715/2009 om villkor för tillträde till naturgasöverföringsnäten och om upphävande av förordning (EG) nr 1775/2005, nedan *naturgasnätetsförordningen*, samt de förordningar och beslut om riktlinjer som kommissionen antagit med stöd av förordningen,

8) de förordningar och beslut om riktlinjer som kommissionen antagit med stöd av Europaparlamentets och rådets direktiv 2009/73/EG om gemensamma regler för den inre marknaden för naturgas och om upphävande av direktiv 2003/55/EG, nedan *naturgasmarknadsdirektivet*,

9) Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1227/2011 om integritet och öppenhet på grossistmarknaderna för energi, nedan *REMIT-förordningen*, samt delegerade akter och genomförandeakter som antagits med stöd av den.

12 §

Materiellrättslig grund för beslutet om fastställande

Ett beslut om fastställande som gäller en elnätsinnehavare och en systemansvarig stamnätsinnehavare ska basera sig på de grunder som föreskrivs i

2) elhandelsförordningen samt *genomförandeakter och delegerade akter* som antagits med stöd av den,

(*upphävs*)

4) ett lagakraftvunnet beslut som gäller stamnätsinnehavaren och som har meddelats

Gällande lydelse

med stöd av artikel 8 i förordningen om en byrå för samarbete.

Ett beslut om fastställande som gäller en naturgasnätsinnehavare, en systemansvarig överföringsnätsinnehavare och en innehavare av en behandlingsanläggning för kondenserad naturgas ska basera sig på de grunder som föreskrivs i

5) ett lagakraftvunnet beslut som gäller en överföringsnätsinnehavare och som har meddelats med stöd av artikel 8 i förordningen om en byrå för samarbete.

16 §

Påföljdsavgift

En näringsidkare kan påföras en påföljdsavgift, om denne uppsåtligen eller av oaktsamhet

3) bryter mot eller underlåter att iaktta någon av följande bestämmelser i elhandelsförordningen:

a) bestämmelserna i artikel 13 om kompensationsmekanismen mellan systemansvariga för överföringsnäten,

b) bestämmelserna i artikel 14 om avgifter för tillträde till nätet,

c) bestämmelserna i artikel 15 eller 20 om att lämna ut uppgifter,

d) bestämmelserna i artikel 16 om principerna för hantering av överbelastning,

e) bestämmelserna i bilaga 1 om hanteringen och tilldelningen av överföringskapaciteten,

f) bestämmelserna i en förordning eller ett beslut om riktlinjer som kommissionen antagit med stöd av artikel 18,

4) bryter mot eller underlåter att iaktta en bestämmelse om skyldighet att anmäla en affärstransaktion eller åtgärd eller bevarande av uppgifter som ingår i en förordning eller ett beslut om riktlinjer som kommissionen antagit med stöd av artikel 11.10 eller 40.4 i elmarknadsdirektivet,

Föreslagen lydelse

med stöd av *artikel 6.10* i förordningen om en byrå för samarbete.

Ett beslut om fastställande som gäller en naturgasnätsinnehavare, en systemansvarig överföringsnätsinnehavare och en innehavare av en behandlingsanläggning för kondenserad naturgas ska basera sig på de grunder som föreskrivs i

5) ett lagakraftvunnet beslut som gäller en överföringsnätsinnehavare och som har meddelats med stöd av *artikel 6.10* i förordningen om en byrå för samarbete.

16 §

Påföljdsavgift

En näringsidkare kan påföras en påföljdsavgift, om denne uppsåtligen eller av oaktsamhet

3) bryter mot eller underlåter att iaktta bestämmelserna i *genomförandeakter eller delegerade akter som antagits med stöd av artikel 59 eller 61 i elhandelsförordningen*,

(upphävs)

Gällande lydelse

8) bryter mot eller underlåter att iaktta ett lagkraftvunnet beslut av byrån för samarbete mellan energitillsynsmyndigheter, vilket har meddelats med stöd av artikel 8 i förordningen om en byrå för samarbete.

30 §

Energimyndighetens rätt att få uppgifter och utföra granskningar

En behörig tjänsteman vid Energimyndigheten har rätt att utföra granskningar i lokaler som innehas av näringsidkare som bedriver tillsyn underkastad verksamhet för att fullgöra tillsynsuppgifter enligt denna lag samt för att övervaka efterlevnaden av beslut om fastställande eller förpliktande beslut som fattats av Energimyndigheten samt beslut som grundar sig på artikel 8 i förordningen om en byrå för samarbete och som fattats av den byrå för samarbete mellan energitillsynsmyndigheter som avses i den förordningen. Granskning får emellertid inte utföras i utrymmen som används för boende av permanent natur. Den tjänsteman som utför granskningen och andra som Energimyndigheten bemyndigat ska ordnas tillträde till de lokaler som innehas av näringsidkaren samt till de el- eller naturgasanordningar och el- eller naturgasanläggningar som kan ha betydelse vid skötseln av de tillsynsuppgifter som avses i denna lag. Den tjänsteman som utför granskningen har rätt att granska näringsidkarens handlingar och data som kan ha betydelse vid skötseln av de tillsynsuppgifter som avses i denna lag, och att avgiftsfritt ta kopior av dem. Energimyndigheten kan vid granskningar anlita andra personer som den bemyndigat. Vid granskningar ska 39 § i förvaltningslagen (434/2003) följas.

Föreslagen lydelse

8) bryter mot eller underlåter att iaktta ett lagkraftvunnet beslut av byrån för samarbete mellan energitillsynsmyndigheter, vilket har meddelats med stöd av *artikel 6.10* i förordningen om en byrå för samarbete.

30 §

Energimyndighetens rätt att få uppgifter och utföra granskningar

En behörig tjänsteman vid Energimyndigheten har rätt att utföra granskningar i lokaler *och utrymmen* som innehas av näringsidkare som bedriver tillsyn underkastad verksamhet för att fullgöra tillsynsuppgifter enligt denna lag samt för att övervaka efterlevnaden av beslut om fastställande eller förpliktande beslut som fattats av Energimyndigheten samt beslut som grundar sig på *artikel 6.10* i förordningen om en byrå för samarbete och som fattats av den byrå för samarbete mellan energitillsynsmyndigheter som avses i den förordningen. Granskning får emellertid inte utföras i utrymmen som används för boende av permanent natur. Den tjänsteman som utför granskningen och andra som Energimyndigheten bemyndigat ska ordnas tillträde till de lokaler *och utrymmen* som innehas av näringsidkaren samt till de el- eller naturgasanordningar och el- eller naturgasanläggningar som kan ha betydelse vid skötseln av de tillsynsuppgifter som avses i denna lag. Den tjänsteman som utför granskningen har rätt att granska näringsidkarens handlingar och data som kan ha betydelse vid skötseln av de tillsynsuppgifter som avses i denna lag, och att avgiftsfritt ta kopior av dem. Energimyndigheten kan vid granskningar anlita andra personer som den bemyndigat. Vid granskningar ska 39 § i förvaltningslagen (434/2003) följas.

Denna lag träder i kraft den 20 .

2.

Lag

om ändring av 1 § i lagen om Energimyndigheten

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om Energimyndigheten (870/2013) 1 §, sådan den lyder delvis ändrad i lagarna 650/2014, 692/2014, 389/2017 och 440/2018, som följer:

Gällande lydelse

1 §

Uppgifter

För tillsyn och kontroll av el- och naturgasmarknaden, främjande av en fungerande el- och naturgasmarknad, energieffektiviteten och användningen av förnybar energi samt för verkställighetsuppgifter inom energipolitiken, utsläppshandeln med växthusgaser och energieffektiviteten finns Energimyndigheten.

Energimyndigheten sköter de uppgifter som föreskrivits för myndigheten i

- 1) elmarknadslagen (588/2013),
- 2) naturgasmarknadslagen (508/2000),
- 3) lagen om tillsyn över el- och naturgasmarknaden (590/2013),
- 4) lagen om el- och naturgasnätsavgifter (950/2012),
- 5) lagen om certifiering och angivande av elens ursprung (1129/2003),
- 6) lagen om en effektreserv som säkerställer balansen mellan elproduktion och elförbrukning (117/2011),
- 7) lagen om energieffektivitetstjänster hos företag på energimarknaden (1211/2009),
- 8) lagen om stöd till produktion av el från förnybara energikällor (1396/2010),
- 9) beredskapslagen (1552/2011),
- 10) lagen om utsläppshandel (311/2011),
- 11) lagen om handel med utsläppsätter för luftfart (34/2010),

Föreslagen lydelse

1 §

Uppgifter

För tillsyn och kontroll av el- och naturgasmarknaden, främjande av en fungerande el- och naturgasmarknad, energieffektiviteten och användningen av förnybar energi samt för verkställighetsuppgifter inom energipolitiken, utsläppshandeln med växthusgaser och energieffektiviteten finns Energimyndigheten.

Energimyndigheten sköter de uppgifter som myndigheten har enligt

- 1) elmarknadslagen (588/2013),
- 2) naturgasmarknadslagen (587/2017),
- 3) *lagen om åtskillnad av innehavare av överföringsnät för naturgas (588/2017),*
- 4) lagen om tillsyn över el- och naturgasmarknaden (590/2013),
- 5) lagen om el- och naturgasnätsavgifter (950/2012),
- 6) lagen om certifiering och angivande av elens ursprung (1129/2003),
- 7) lagen om en effektreserv som säkerställer balansen mellan elproduktion och elförbrukning (117/2011),
- 8) *energieffektivitetslagen (1429/2014),*
- 9) lagen om stöd till produktion av el från förnybara energikällor (1396/2010),
- 10) beredskapslagen (1552/2011),
- 11) lagen om utsläppshandel (311/2011),
- 12) lagen om handel med utsläppsätter för luftfart (34/2010),

Gällande lydelse

12) lagen om frivilligt deltagande i miljölednings- och miljörevisionsordningen (121/2011),

13) lagen om avskiljning och lagring av koldioxid (416/2012),

14) lagen om biodrivmedel och flytande biobränslen (393/2013),

15) lagen om främjande av användningen av biodrivmedel för transport (446/2007),

16) lagen om kompensationsområden för vindkraft (490/2013),

17) lagen om tillståndsförfarandet för energiprojekt av gemensamt intresse inom Europeiska unionen (684/2014).

Energimyndigheten ska sköta de uppgifter som ankommer på den nationella energitillsynsmyndigheten enligt

1) Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 713/2009 om inrättande av en byrå för samarbete mellan energitillsynsmyndigheter, nedan *förordningen om en byrå för samarbete*,

2) Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 714/2009 om villkor för tillträde till nät för gränsöverskridande elhandel och om upphävande av förordning (EG) nr 1228/2003, nedan *elhandelsförordningen*,

3) kommissionens förordningar och beslut om riktlinjer som antagits med stöd av Europaparlamentets och rådets direktiv 2009/72/EG om gemensamma regler för den inre marknaden för el och om upphävande av direktiv 2003/54/EG, nedan *elmarknadsdirektivet*,

4) Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 715/2009 om villkor för tillträde till naturgasöverföringsnäten och om upphävande av förordning (EG) nr 1775/2005, nedan *naturgasnätsförordningen*, till de delar den ska tillämpas i Finland,

5) kommissionens förordningar och beslut om riktlinjer som antagits med stöd av Europaparlamentets och rådets direktiv 2009/73/EG om gemensamma regler för den inre marknaden för naturgas och om upphävande av direktiv 2003/55/EG, nedan *naturgasmarknadsdirektivet*,

Föreslagen lydelse

13) lagen om frivilligt deltagande i miljölednings- och miljörevisionsordningen (121/2011),

14) lagen om avskiljning och lagring av koldioxid (416/2012),

15) lagen om biodrivmedel och flytande biobränslen (393/2013),

16) lagen om främjande av användningen av biodrivmedel för transport (446/2007),

17) lagen om kompensationsområden för vindkraft (490/2013),

18) lagen om tillståndsförfarandet för energiprojekt av gemensamt intresse inom Europeiska unionen (684/2014).

Energimyndigheten ska sköta de uppgifter som den nationella energitillsynsmyndigheten har enligt

1) *Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2019/942 om inrättande av Europeiska unionens byrå för samarbete mellan energitillsynsmyndigheter, nedan förordningen om en byrå för samarbete*,

2) *Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2019/943 om den inre marknaden för el, nedan elhandelsförordningen*,

3) *delegerade akter som antagits med stöd av Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2019/944 om gemensamma regler för den inre marknaden för el och om ändring av direktiv 2012/27/EU, nedan elmarknadsdirektivet*,

4) Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 715/2009 om villkor för tillträde till naturgasöverföringsnäten och om upphävande av förordning (EG) nr 1775/2005, nedan *naturgasnätsförordningen*,

5) de förordningar och beslut om riktlinjer som kommissionen antagit med stöd av Europaparlamentets och rådets direktiv 2009/73/EG om gemensamma regler för den inre marknaden för naturgas och om upphävande av direktiv 2003/55/EG, nedan *naturgasmarknadsdirektivet*,

Gällande lydelse

6) Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1227/2011 om integritet och öppenhet på grossistmarknaderna för energi, nedan *Remit-förordningen*, samt enligt delegerade rättsakter och genomföranderättsakter som antagits med stöd av den,

7) Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 347/2013 om riktlinjer för transeuropeiska energiinfrastrukturer och om upphävande av beslut nr 1364/2006/EG och om ändring av förordningarna (EG) nr 713/2009, (EG) nr 714/2009 och (EG) nr 715/2009, nedan *energiinfrastrukturförordningen*.

Energimyndigheten deltar i beredningen, utvecklingen och verkställigheten av energiefektivitetsavtalen inom arbets- och näringsministeriets förvaltningsområde under ledning av arbets- och näringsministeriet.

Till Energimyndigheten hör uppgifter i samband med styrningen på myndighetsnivå av förvaltningen och verkställigheten av energibesiktningens verksamheten inom de verksamhetsområden som faller inom arbets- och näringsministeriets ansvarsområde.

Energimyndigheten ska under ledning av arbets- och näringsministeriet bereda och administrera produktgruppsspecifika frågor som gäller ekodesignen för och energimärkningen av produkter inom arbets- och näringsministeriets förvaltningsområde.

Energimyndigheten svarar för att de uppgifter för investeringsprojekt som hänför sig till energiinfrastruktur inom Europeiska unionen samlas in och anmäls till Europeiska kommissionen på föreskrivet sätt.

Energimyndigheten sköter också statsbidragsmyndighetens uppgifter i samband med energi- och klimatpolitiska stöd. Närmare bestämmelser om uppgifterna i fråga utfärdas genom förordning av statsrådet.

Energimyndigheten ska dessutom främja målen för den nationella energipolitiken, följa

Föreslagen lydelse

6) Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1227/2011 om integritet och öppenhet på grossistmarknaderna för energi, nedan *REMIT-förordningen*, samt delegerade akter och genomförandeakter som antagits med stöd av den.

7) Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 347/2013 om riktlinjer för transeuropeiska energiinfrastrukturer och om upphävande av beslut nr 1364/2006/EG och om ändring av förordningarna (EG) nr 713/2009, (EG) nr 714/2009 och (EG) nr 715/2009, nedan *energiinfrastrukturförordningen*.

Energimyndigheten sköter de uppgifter som den behöriga myndigheten har enligt vad som föreskrivs i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2019/941 om riskberedskap inom elsektorn och om upphävande av direktiv 2005/89/EG.

Energimyndigheten deltar i beredningen, utvecklingen och verkställigheten av energiefektivitetsavtalen inom arbets- och näringsministeriets förvaltningsområde under ledning av arbets- och näringsministeriet.

Energimyndigheten har uppgifter i samband med styrningen på myndighetsnivå av förvaltningen och verkställigheten av energibesiktningens verksamheten inom de verksamhetsområden som faller inom arbets- och näringsministeriets ansvarsområde.

Energimyndigheten ska under ledning av arbets- och näringsministeriet bereda och administrera produktgruppsspecifika frågor som gäller ekodesignen för och energimärkningen av produkter inom arbets- och näringsministeriets förvaltningsområde.

Energimyndigheten svarar för att de uppgifter för investeringsprojekt som hänför sig till energiinfrastruktur inom Europeiska unionen samlas in och anmäls till Europeiska kommissionen på föreskrivet sätt.

Energimyndigheten sköter också statsbidragsmyndighetens uppgifter i samband med energi- och klimatpolitiska stöd. Närmare bestämmelser om uppgifterna i fråga utfärdas genom förordning av statsrådet.

Energimyndigheten ska dessutom främja målen för den nationella energipolitiken, följa

RP 64/2020 rd

Gällande lydelse

den nationella och internationella utvecklingen inom sitt verksamhetsområde, ta initiativ till utveckling av den lagstiftning som hänför sig till dess verksamhetsområde, ge utlåtanden i ärenden som hänför sig till dess verksamhetsområde samt bistå arbets- och näringsministeriet i beredningen av ärenden som hänför sig till dess verksamhetsområde.

Energimyndigheten kan också ges andra uppgifter som lämpar sig för dess verksamhetsområde enligt vad som föreskrivs särskilt.

Föreslagen lydelse

den nationella och internationella utvecklingen inom sitt verksamhetsområde, ta initiativ till utveckling av den lagstiftning som hänför sig till dess verksamhetsområde, ge utlåtanden i ärenden som hänför sig till dess verksamhetsområde samt bistå arbets- och näringsministeriet i beredningen av ärenden som hänför sig till dess verksamhetsområde.

Energimyndigheten kan också ges andra uppgifter som lämpar sig för dess verksamhetsområde enligt vad som föreskrivs särskilt.

Denna lag träder i kraft den 20 .
